

Κυριακή 28 Ιανουαρίου 2025

**Παρέμβαση στη Δημόσια Διαβούλευση επί της εισήγησης της ΕΥΔΑΠ Α.Ε.
για το Χρηματοοικονομικό Κόστος και τα Στοιχεία Τιμολογιακής Πολιτικής
της 1ης Ρυθμιστικής Περιόδου 2025–2029**

1) Θεσμικό και νομικό πλαίσιο τιμολόγησης του ύδατος – Ζητήματα συνταγματικότητας

Το Συμβούλιο της Επικρατείας με την 2519/2022 απόφασή του **ακύρωσε ομόφωνα και στο σύνολό της**, την υπ' αριθμ. 135275/19.05.2017 απόφαση της διυπουργικής Εθνικής Επιτροπής Υδάτων, περί κανόνων τιμολόγησης του νερού, ως αντίθετη στην Οδηγία 2000/60 και στη σχετική εθνική νομοθεσία (ν. 3199/2003 και π.δ. 51/2007) αναγνωρίζοντας την **υποχρέωση των Κυβερνήσεων να διαχειρίζονται το νερό ως κοινωφελές αγαθό και όχι ως εμπορικό προϊόν.**

Η πρόταση της ΕΥΔΑΠ στη Ρ.Α.Α.Ε.Υ. για τον καθορισμό της τιμολογιακής πολιτικής της Ε.ΥΔ.Α.Π. Α.Ε. για την 1η Ρυθμιστική Περίοδο (2025-2029) αναφέρει ότι βασίζεται στις διατάξεις του Ν. 5037/2023 και της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΓρΓΓΦΠΥ/103755/2994/2024.

Στην ανωτέρω νέα Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) του 2024 υιοθετείται μια αμιγώς λογιστικού χαρακτήρα τιμολογιακή πολιτική παραβιάζοντας συνταγματικές διατάξεις, αποδυναμώνεται ο συνταγματικά επιβεβλημένος δημόσιος και δημοτικός έλεγχος τιμολόγησης και προκαλείται αβεβαιότητα ως προς τη συνέχιση της παροχής νερού υπό όρους δημόσιας υπηρεσίας, δηλαδή με ασφάλεια, καθολικότητα, υψηλή ποιότητα και προσιτή τιμή.

Με την ΚΥΑ του 2024 επανέρχονται όσα είχαν κριθεί με την προηγούμενη προσφυγή, επιχειρώντας μέσω της ΡΑΑΕΥ να στηθεί ένας ανεξέλεγκτος από το δημόσιο μηχανισμός κοστολόγησης-τιμολόγησης των νερών όλης της Ελλάδας και όλων των χρήσεων (ύδρευση – άρδευση - αποχέτευση). Μια τέτοια προοπτική **προοιωνίζει ένα δυστοπικό μέλλον για το ζωτικό αγαθό του νερού, αντίστοιχο με αυτό του ρεύματος**, καθώς εγκυμονεί τον κίνδυνο διαμόρφωσης και παγιοποίησης **ενός δυσνόητου μηχανισμού τιμολόγησης (όπως με τις τιμές του ρεύματος)**, με πιθανή υπερανάκτηση εσόδων και διπλή επιβάρυνση των καταναλωτών: πρώτα μέσω υψηλών τιμολογίων και στη συνέχεια μέσω αύξησης του WACC που προκύπτει από μελλοντικό δανεισμό για επενδύσεις και μετακύλιση στο τιμολόγιο.

Για την ΚΥΑ του 2024, η οποία στην ουσία της αντιγράφει την ακυρωθείσα από το ΣτΕ ΚΥΑ του 2017 έχει υποβληθεί προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας, με σκοπό να ακυρωθεί ως αντισυνταγματική και αντίθετη με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία και ως εκ τούτου η πρόταση της ΕΥΔΑΠ βασίζεται σε ρυθμίσεις που θεωρούμε ότι θα κριθούν αντισυνταγματικές και θα ακυρωθούν.

Η ευθύνη και η απόφαση τιμολόγησης του νερού όλων των χρήσεων πρέπει να ανήκει στην κυβέρνηση και τους δήμους, και γι' αυτό θεωρούμε ότι δεν είναι σκόπιμη η λήψη απόφασης τιμολόγησης από τη ΡΑΑΕΥ, ιδιαιτέρως πριν την έκδοση της απόφασης του ΣτΕ, στο οποίο έχει γίνει προσφυγή για την προστασία των καταναλωτών υπηρεσιών νερού και αποχέτευσης.

2) Η εφαρμογή του WACC και η έννοια του επιτρεπόμενου εσόδου – Ρυθμιστικές υπερβάσεις και κίνδυνος υπερανάκτησης

Η πρόβλεψη απόδοσης επί των απασχολούμενων κεφαλαίων μέσω εφαρμογής συντελεστή WACC (Μεσοσταθμικό Κόστος Κεφαλαίου, δηλαδή ποσοστό εγγυημένης απόδοσης επί των κεφαλαίων που αναγνωρίζονται στη ρυθμιζόμενη βάση) 6,96% δεν αποτελεί τεχνική λεπτομέρεια αλλά **μηχανισμό θεσμοθέτησης εγγυημένης χρηματοοικονομικής απόδοσης σε υπηρεσία ύδατος**.

Στην πρότασή της η ΕΥΔΑΠ στα απασχολούμενα κεφάλαια εντάσσει σωρευτικά υφιστάμενα πάγια, έργα σε εξέλιξη, νέα πάγια και κεφάλαιο κίνησης, χωρίς ετήσια ανάλυση των επενδύσεων και χωρίς διάκριση μεταξύ υλοποιημένων και μελλοντικών κεφαλαίων. Στο σύνολο αυτό εφαρμόζεται ενιαίος συντελεστής απόδοσης, με αποτέλεσμα οι επενδύσεις να προτιμολογούνται και να αμείβονται πριν αποδώσουν οποιοδήποτε λειτουργικό ή κοινωνικό αποτέλεσμα, δημιουργώντας κίνδυνο υπερανάκτησης κεφαλαίου και μετακύλισης πρόωρου και αβέβαιου, σε ύψος και απόδοση, κόστους στους καταναλωτές.

Η εφαρμογή αυτή υπερβαίνει το κανονιστικό περιεχόμενο του άρθρου 35 του ν. 5037/2023, το οποίο επιτρέπει την ανάκτηση χρηματοοικονομικού κόστους μόνο κατά το αναγκαίο και αναλογικό μέτρο και δεν θεσπίζει δικαίωμα εγγυημένης απόδοσης ούτε προεξόφληση μελλοντικών επενδύσεων μέσω των τιμολογίων. **Με τον τρόπο αυτό, η ανάκτηση κόστους μετατρέπεται σε μηχανισμό εξασφάλισης απόδοσης, χωρίς σαφή σύνδεση με το πραγματικό κόστος παροχής υπηρεσιών.**

Η προσέγγιση αυτή επαναφέρει, υπό νέα μορφή, τη λογική τιμολόγησης που απορρίφθηκε με την απόφαση ΣτΕ 2519/2022, σύμφωνα με την οποία το νερό δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως αντικείμενο χρηματοοικονομικής διαχείρισης αλλά ως κοινωνικό αγαθό.

Επιπλέον, ελλείπει κάθε αξιολόγηση του κρίσιμου ερωτήματος αν, σε περίπτωση εξαίρεσης της χρηματοδότησης των επενδύσεων από το επιτρεπόμενο έσοδο, υφίσταται πράγματι ανάγκη αύξησης των τιμολογίων. Χωρίς απάντηση στο ερώτημα αυτό, η προτεινόμενη αναπροσαρμογή δεν τεκμηριώνεται ως αναγκαία αλλά προκύπτει από λογιστική επιλογή.

Άλλωστε η διαχρονικά επαναλαμβανόμενη εμφάνιση πλεοναζουσών ταμειακών ροών, η οποία αποτυπώνεται στη συστηματική συσσώρευση σημαντικών ταμειακών διαθεσίμων, χωρίς όμως αντίστοιχη υλοποίηση ή δεσμευμένη ωρίμανση επενδύσεων, καταδεικνύει ότι τα υφιστάμενα τιμολόγια νερού υπερκαλύπτουν τις πραγματικές ανάγκες χρηματοδότησης. Η πρακτική αυτή οδηγεί σε πραγματοποιηθείσα απόδοση κεφαλαίων ανώτερη του εύλογου και επιτρεπόμενου σταθμισμένου μέσου κόστους κεφαλαίου (WACC), συνιστώντας de facto υπερανάκτηση κόστους εις βάρος των καταναλωτών και παραβίαση της αρχής της δίκαιης και αναλογικής τιμολόγησης σε συνθήκες φυσικού μονοπωλίου.

Οι επιλογές επιστροφής κεφαλαίου και διανομής αυξημένων μερισμάτων (που ακολουθήθηκε τα τελευταία 25 χρόνια), από έναν ρυθμιζόμενο πλέον πάροχο ύδρευσης, σε συνδυασμό με αύξηση της τιμολόγησης του νερού και την επιβάρυνση της εταιρείας με νέο τραπεζικό δανεισμό για την κάλυψη επενδυτικών αναγκών, οδηγεί σε δημιουργία πρόσθετων χρηματοοικονομικών εξόδων. Τα έξοδα αυτά αυξάνουν το σταθμισμένο μέσο κόστος κεφαλαίου (WACC), το οποίο στη συνέχεια επικαλείται

ως αιτιολογία για περαιτέρω αναπροσαρμογή των τιμολογίων, επιβαρύνοντας τους καταναλωτές δύο φορές: πρώτα μέσω της υπερανάκτησης κόστους που διανεμήθηκε στους μετόχους και στη συνέχεια μέσω της αύξησης του WACC που μετακυλίεται εκ νέου στο τιμολόγιο.

3) Επενδύσεις, διανομή κερδών και κρατική ευθύνη – Η πραγματική αιτιολόγηση της προτεινόμενης αναπροσαρμογής

Η ΕΥΔΑΠ αιτιολογεί την προτεινόμενη αναπροσαρμογή των τιμολογίων με την ανάγκη ενίσχυσης της ανθεκτικότητας των συστημάτων ύδρευσης και αποχέτευσης λόγω κλιματικής κρίσης, λειψυδρίας και παλαιότητας των δικτύων. Η αιτιολόγηση αυτή, όπως διατυπώνεται, **δεν τεκμηριώνει επαρκώς ότι η αύξηση των τιμολογίων αποτελεί αναγκαία και αναπόφευκτη προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση των επενδύσεων**, κατά τα απαιτούμενα στο πλαίσιο της ρυθμιστικής διαδικασίας.

Από τα δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας προκύπτει ότι την περίοδο 2000–2024 διανεμήθηκαν προς τους μετόχους της ΕΥΔΑΠ περίπου **508 εκατ. ευρώ σε μερίσματα**, τα οποία προήλθαν από την τιμολόγηση των υπηρεσιών ύδατος και αποχέτευσης. Η διάθεση των εν λόγω πόρων προς διανομή, αντί προς επενδύσεις εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης των δικτύων, συνιστά **διαχειριστική επιλογή** και όχι αντικειμενικό περιορισμό χρηματοδότησης. Υπό το πρίσμα αυτό, η επίκληση επενδυτικής υστέρησης δεν δύναται, από μόνη της, να θεμελιώσει την ανάγκη μετακύλισης πρόσθετου κόστους στους καταναλωτές.

Περαιτέρω, το Ελληνικό Δημόσιο, ως μέτοχος της ΕΥΔΑΠ, εισπράττει διαχρονικά σημαντικούς πόρους τόσο μέσω μερισμάτων όσο μέσω του ΦΠΑ επί των λογαριασμών ύδατος, ο οποίος ανέρχεται σε τάξη μεγέθους **περί τα 40 εκατ. ευρώ ετησίως**, όσο και μέσω της τιμής του αδιύλιστου νερού **που ανέρχεται** σε τάξη μεγέθους **περί τα 32 εκατ. ευρώ ετησίως**. Οι πόροι αυτοί συνδέονται άμεσα με την παροχή ενός κοινωνικού αγαθού. Από την εισήγηση της ΕΥΔΑΠ δεν προκύπτει ότι εξετάστηκε, πριν την επιλογή της αναπροσαρμογής των τιμολογίων, η δυνατότητα **αξιοποίησης μέρους των εν λόγω εσόδων μέσω κρατικής χρηματοδότησης ή συγχρηματοδότησης επενδύσεων**, ιδίως για έργα ευρύτερου δημόσιου και στρατηγικού χαρακτήρα.

Στο σημείο αυτό ανακύπτει κρίσιμο ζήτημα σε σχέση με το άρθρο 35 του ν. 5037/2023 και τη μεθοδολογία του «επιτρεπόμενου εσόδου». Η εν λόγω ρύθμιση προϋποθέτει ότι στο επιτρεπόμενο έσοδο ενσωματώνονται μόνον **αναγκαία, τεκμηριωμένα και αναλογικά κόστη**, απολύτως συνδεδεμένα με την παροχή των υπηρεσιών ύδατος. Όταν όμως η ανάγκη επενδύσεων απορρέει, εν μέρει, από προηγούμενες επιλογές διάθεσης κερδών και όχι από αντικειμενική αδυναμία χρηματοδότησης, τίθεται ζήτημα κατά πόσον η ένταξη του σχετικού κόστους στην τιμολόγηση συνάδει με τις αρχές της αναλογικότητας και της ελάχιστης επιβάρυνσης των χρηστών.

Επιπλέον, τα έργα που συνδέονται με την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και της κλιματικής κρίσης φέρουν χαρακτηριστικά **στρατηγικών υποδομών δημόσιου συμφέροντος**, οι οποίες υπερβαίνουν την έννοια της στενής ανταποδοτικότητας. Η άνευ σαφούς διάκρισης ενσωμάτωσή τους στο επιτρεπόμενο έσοδο δημιουργεί αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα της προτεινόμενης τιμολόγησης με το κανονιστικό πλαίσιο, ιδίως υπό το φως της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία έχει επανειλημμένα υπογραμμίσει ότι η τιμολόγηση του ύδατος οφείλει να υπηρετεί πρωτίστως τον χαρακτήρα του ως κοινωφελούς αγαθού και όχι να λειτουργεί ως μηχανισμός ανάκτησης χρηματοοικονομικών επιλογών παρελθόντος.

Κατά συνέπεια, η ανάγκη υλοποίησης επενδύσεων, καθαυτή, **δεν επαρκεί για να θεμελιώσει την προτεινόμενη αναπροσαρμογή των τιμολογίων**. Απαιτείται προηγουμένως τεκμηριωμένη αξιολό-

γηση της αξιοποίησης των ήδη παραχθέντων και διανεμηθέντων κερδών, της συνεισφοράς του κρατικού προϋπολογισμού μέσω εσόδων που προέρχονται από το ίδιο το νερό, καθώς και σαφής διάκριση μεταξύ ανταποδοτικών επενδύσεων (συντήρηση, επέκταση, εκσυγχρονισμός) και έργων γενικότερου δημόσιου συμφέροντος (λειψυδρία). Ελλείψει των ανωτέρω, η προτεινόμενη τιμολόγηση δεν προκύπτει ως ρυθμιστικά αναγκαία, αλλά ως **επιλογή κατανομής κόστους**, η οποία οφείλει να αποτελέσει αντικείμενο αυξημένου ελέγχου από τη Ρυθμιστική Αρχή.

4) Ανθρώπινο δυναμικό και ανταποδοτικότητα – Η αντίφαση μεταξύ απόδοσης κεφαλαίου και λειτουργικής βιωσιμότητας

Η πρόταση της ΕΥΔΑΠ προς τη ΡΑΑΕΥ για την αναγνώριση απόδοσης επί των απασχολούμενων κεφαλαίων μέσω WACC ενσωματώνεται πλήρως στο επιτρεπόμενο έσοδο, ως αναγκαίο και ανταποδοτικό στοιχείο της τιμολόγησης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 του ν. 5037/2023.

Ωστόσο, από την ίδια εισήγηση προκύπτει μια κρίσιμη αντίφαση: ενώ αναγνωρίζεται και εγγυάται η χρηματοοικονομική απόδοση κεφαλαίου, **οι δαπάνες προσωπικού παραμένου ουσιαστικά στάσιμες σε όλη τη ρυθμιστική περίοδο 2025–2029**, χωρίς πρόβλεψη μαζικών προσλήψεων τακτικού προσωπικού (ανάγκη την οποία επικαλείται και η ίδια η ΕΥΔΑΠ στην εισήγησή της προς της ΡΑΑΕΥ στην παράγραφο Γ1, σελ3) ή ουσιαστικής βελτίωσης αποδοχών και παροχών, παρά τη διαρκή επιβάρυνση των υπηρεσιών πεδίου. Επιπλέον, κατά τρόπο απαράδεκτο και υποτιμητικό, παροχές προσωπικού ύψους περίπου 4,9 εκατ. ευρώ ετησίως εξαιρούνται ρητά από την τιμολόγηση ως «μη ανταποδοτικές», την ώρα που οι ανάγκες λειτουργίας, συντήρησης και άμεσης απόκρισης σε βλάβες αυξάνονται. Την ίδια στιγμή, καμία αντίστοιχη στασιμότητα δεν προβλέπεται για τις αμοιβές της Διοίκησης, οι οποίες από 135.000 ευρώ το 2014 εκτινάχθηκαν το 2024 στις 654.000 ευρώ(!)

Η επιλογή αυτή δεν συνάδει με το άρθρο 35 του ν. 5037/2023, το οποίο επιτρέπει την ανάκτηση κόστους μόνο στον βαθμό που αυτό είναι αναγκαίο για την ασφαλή, ποιοτική και βιώσιμη παροχή των υπηρεσιών ύδατος. Δεν είναι νομικά και λογικά συνεπές να θεωρείται αναγκαία και ανταποδοτική η απόδοση κεφαλαίου, αλλά μη αναγκαία η ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού που καλείται να διασφαλίσει στην πράξη την ανθεκτικότητα των δικτύων.

Το αποτέλεσμα είναι η εκτόξευση μέσω της τιμολογιακής αναπροσαρμογής, του δείκτη εκμετάλλευσης των εργαζομένων (Κύκλος εργασιών ανά εργαζόμενο: 2009: 116.320€, 2019: 129.500€, 2024: 171.760€) χωρίς αντίστοιχη επένδυση στο προσωπικό, μετακυλίνοντας το κόστος στους καταναλωτές και το βάρος της «ανθεκτικότητας» στους εργαζόμενους, κατά τρόπο που αντιστρατεύεται την έννοια της ανταποδοτικότητας και τον σκοπό του άρθρου 35 του ν. 5037/2023.

5) Δομή του προτεινόμενου τιμολογίου – Κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Σε συνέχεια των ανωτέρω, και ανεξαρτήτως των γενικών διακηρύξεων περί ανθεκτικότητας και κλιματικής κρίσης, κρίνεται αναγκαίο να εξεταστεί η ίδια η δομή του προτεινόμενου τιμολογίου, υπό το πρίσμα της περιβαλλοντικής αποτελεσματικότητας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της συμβατότητάς του με το ισχύον εθνικό και ενωσιακό πλαίσιο.

Η προτεινόμενη τιμολογιακή πολιτική της ΕΥΔΑΠ δεν συνιστά πολιτική αντιμετώπισης της λειψυδρίας ούτε αποτελεσματικό εργαλείο περιβαλλοντικής διαχείρισης του νερού. Παρά τη ρητορική περί κλιματικής κρίσης, η δομή του τιμολογίου δεν στοχεύει στη μείωση της κατανάλωσης εκεί

όπου αυτή είναι υψηλή και υδροβόρα, ούτε εισάγει ουσιαστικά κίνητρα ή τιμολογιακά αντικίνητρα εξοικονόμησης. Δεν αυξάνονται οι χρεώσεις ούτε διαφοροποιείται η τιμολόγηση υδροβόρων χρήσεων, όπως data centers, μεγάλες εγκαταστάσεις αναψυχής ή πισίνες εντός της Αττικής.

Χαρακτηριστική είναι η διατήρηση αμετάβλητου του τιμολογίου του μεγαλύτερου καταναλωτή, της HELLENiQ ENERGY (ΕΛΠΕ), με κατανάλωση περίπου 15 εκατ. κυβικών μέτρων ετησίως και καθορισμένη τιμή 0,55 €/m³ (18054/2013 Απόφαση ΔΣ ΕΥΔΑΠ) και μάλιστα με τον προκλητικό όρο την αυξημένη κατανάλωση επεξεργασμένου πόσιμου νερού για βιομηχανική χρήση. Η ένταξη του συγκεκριμένου καταναλωτή έστω στο γενικό βιομηχανικό τιμολόγιο θα απέφερε πρόσθετα έσοδα της τάξης των 7,5 εκατ. ευρώ ετησίως, ποσό απολύτως διαχειρίσιμο για μια επιχείρηση (την HELLENiQ ENERGY) με καθαρή κερδοφορία περίπου 0,5 δισ. €/έτος.

Αντίστοιχα, στο έργο υδροδότησης του Ελληνικού (προϋπολογισμός 22 εκατ. ευρώ) παραβιάζεται η λογική πάγιας κανονιστικής αρχής σύμφωνα με την οποία το κόστος επεκτάσεων δικτύων λόγω ιδιωτικών επενδύσεων βαρύνει τον αιτούντα, με αποτέλεσμα να επιβαρύνεται η ΕΥΔΑΠ – και τελικά οι καταναλωτές – αντί της LAMDA DEVELOPMENT.

Δε διαφοροποιεί την τιμολόγηση στις κοινόχρηστες παροχές (πότισμα κήπων). Και μάλιστα διατηρείται η έκπτωση στο τιμολόγιο της αποχέτευσης για όσους ποτίζουν κήπους με αιτιολογική βάση τη μη χρήση του αποχετευτικού δικτύου για το νερό ποτίσματος. Υπό αυτή τη λογική θα έπρεπε όμως να υπάρχει αντίστοιχη τουλάχιστον επιβάρυνση λόγω χρήσης του Εσωτερικού Υδροδοτικού Δικτύου για το ποτίσματα κήπων ή αγροτικών καταναλώσεων σε μια περιοχή όπως η Αττική και ειδικά σε μια εποχή επικαλούμενης λειψυδρίας.

Ακριβώς επειδή δεν επιλέγεται η άντληση εσόδων μέσω στοχευμένων, περιβαλλοντικά ορθολογικών αυξήσεων στις μεγάλες και σπάταλες χρήσεις, η ΕΥΔΑΠ επιλέγει έναν διαφορετικό μηχανισμό: **το οριζόντιο πάγιο**. Η αύξηση του μηνιαίου παγίου ύδρευσης από 1 σε 2 ευρώ και η καθιέρωση νέου παγίου αποχέτευσης 1 ευρώ συνιστούν υποχρεωτική ελάχιστη χρέωση, ανεξάρτητη από την πραγματική κατανάλωση και το εισόδημα. Στην πράξη, για καταναλώσεις έως 2 m³/μήνα, το κόστος σχεδόν διπλασιάζεται (από 8 ευρώ σε περίπου 15 ευρώ ανά τρίμηνο), ενώ για καταναλώσεις έως 15 m³/μήνα η αύξηση προσεγγίζει το 50%, μετατρέποντας το πάγιο σε μηχανισμό εγγυημένου εσόδου και επιβαρύνοντας δυσανάλογα τις μικρές και χαμηλές καταναλώσεις. Η πολιτική αυτή έχει σαφές και άνισο κοινωνικό αποτύπωμα. Παράλληλα, η αύξηση άνω του 30% στο εμπορικό και βιομηχανικό νερό θα επιβαρύνει το κόστος παραγωγής, το οποίο πιθανότατα θα μετακυλιστεί στις τιμές αγαθών και υπηρεσιών, επιβαρύνοντας εκ νέου τα νοικοκυριά, ενώ οι αύξηση κατά 36% της ενίσχυσης των δημοτικών δικτύων και των παροχών των δήμων θα επιφέρει μεγάλη αύξηση στα αντίστοιχα δημοτικά τιμολόγια ή τέλη.

Δε διορθώνει-εκλογικεύει την αδικία-παραλογισμό και διατηρεί σε ισχύ κλιμακωτό τιμολόγιο χωρίς συνυπολογισμό του πλήθους των ατόμων που υδροδοτούνται ανά παροχή. Επιβαρύνονται έτσι αδικώς οι πολυμελείς οικογένειες.

Στο πλαίσιο αυτό, η επίκληση της κοινωνικής πολιτικής δεν αντέχει σε αριθμητικό έλεγχο. Ο μηδενισμός του παγίου αφορά ένα μικρό αριθμό, περίπου 60.000-80.000 καταναλωτών. Πρόκειται για περιορισμένη εξαίρεση, η οποία λειτουργεί ως επικοινωνιακό άλλοθι για μια γενικευμένη, οριζόντια επιβάρυνση της κοινωνικής πλειοψηφίας.

Η σύγκριση της τιμής του νερού της Αθήνας με την Ευρώπη είναι ενδεικτική αλλά αποσπασματική. Μπορεί όντως το νερό στην Αθήνα να συγκαταλέγεται στα φθηνότερα σε απόλυτους όρους, ωστόσο υδροδοτεί πολίτες με τους δεύτερους χαμηλότερους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση και με από τα

υψηλότερα ποσοστά φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Το 2024, ο μέσος ετήσιος προσαρμοσμένος μισθός πλήρους απασχόλησης στην ΕΕ ανήλθε σε περίπου 39.800 ευρώ, ενώ στην Ελλάδα περιορίστηκε στις 18.000 ευρώ. Παράλληλα, το 26,9% του πληθυσμού βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού.

Υπό τα ανωτέρω, το προτεινόμενο τιμολόγιο δεν πληροί τις προϋποθέσεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ περί ανάκτησης κόστους με περιβαλλοντική και κοινωνική διάσταση, ούτε συνάδει με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (ιδίως απόφαση 2519/2022), η οποία αναγνωρίζει τον χαρακτήρα του νερού ως κοινωφελούς αγαθού και όχι ως εμπορικού προϊόντος. Επιπλέον, η επιλογή των οριζόντιων παγίων ως βασικού μηχανισμού ανάκτησης εσόδων έρχεται σε αντίθεση με το άρθρο 35 του ν. 5037/2023, στον βαθμό που μετατρέπει την τιμολόγηση από εργαλείο ορθολογικής διαχείρισης σε μηχανισμό εγγυημένης χρηματοοικονομικής απόδοσης.

Κατά συνέπεια, **η παρούσα τιμολογιακή πρόταση δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε περιβαλλοντικά ούτε κοινωνικά συμβατή.** Αντιθέτως, αναδεικνύει την ανάγκη επανεξέτασης του μοντέλου τιμολόγησης, με κριτήρια τη στοχευμένη επιβάρυνση των μεγάλων και σπάταλων χρήσεων, την προστασία των χαμηλών καταναλώσεων και την ευθυγράμμιση με το συνταγματικό και ενωσιακό πλαίσιο διαχείρισης του νερού ως κοινωνικού αγαθού.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Αναμονή της απόφασης του ΣτΕ

Η πρόταση τιμολόγησης της ΕΥΔΑΠ στηρίζεται σε ΚΥΑ που έχει ήδη προσβληθεί και σε ρυθμιστικό πλαίσιο όμοιο με εκείνο που ακυρώθηκε το 2022. Η προώθηση αυξήσεων πριν την κρίση του ανώτατου ακυρωτικού δικαστηρίου συνιστά θεσμικό τυχοδιωκτισμό: αν η ΚΥΑ ακυρωθεί, το τιμολόγιο θα καταρρεύσει νομικά και πολιτικά. Η αναμονή δεν είναι καθυστέρηση· είναι στοιχειώδης σεβασμός στη νομιμότητα.

2. Μαζικές προσλήψεις – αυξήσεις μισθών

Η ποιότητα και η ασφάλεια του νερού δεν παράγονται από spreadsheets. Παράγονται από ανθρώπους. Η ίδια η εισήγηση της ΕΥΔΑΠ παραδέχεται ότι το μισθολογικό κόστος παραμένει ουσιαστικά στάσιμο έως το 2029, ενώ οι ανάγκες στο πεδίο αυξάνονται. Αυτό σημαίνει περισσότερη εντατικοποίηση, λιγότερα συνεργεία, μεγαλύτερους χρόνους αποκατάστασης. Τιμολόγιο χωρίς επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό είναι τιμολόγιο φθοράς.

3. Περικοπή μερισμάτων

Δεν μπορεί το νερό να ακριβαίνει για να διασφαλίζεται απόδοση στους μετόχους. Η ΕΥΔΑΠ δεν είναι startup ούτε επενδυτικό όχημα· είναι Πάροχος κοινωφελούς αγαθού. Όσο διατηρείται η διανομή μερισμάτων, κάθε επίκληση «αναγκαιότητας» αυξήσεων είναι υποκριτική. Πρώτα κοινωνική αποστολή, μετά – αν περισσέψει – μέρισμα.

4. Μείωση λειτουργικών δαπανών (όχι μισθοδοσίας)

Η ΕΥΔΑΠ επιβαρύνεται με υψηλές δαπάνες τρίτων, υπηρεσιών, συμβούλων και εξωτερικών αναθέσεων. Εκεί υπάρχει σαφές περιθώριο εξορθολογισμού. Η επιλογή να μην περιοριστούν αυτές οι δαπάνες αλλά να επιβαρυνθούν οριζόντια οι καταναλωτές δείχνει πολιτική προτεραιότητα: προστασία της διοικητικής άνεσης, όχι του κοινωνικού συμφέροντος.

Οι αμοιβές τρίτων για εξωτερικές υπηρεσίες — σύμβουλοι, μελετητές, δικηγορικές εταιρείες, υπηρεσίες επικοινωνίας και προβολής — με αβέβαια ή δυσκόλως μετρήσιμα οφέλη στην παραγωγή ή διανομή νερού, και στην αποχέτευση δεν είναι δυνατόν να μετακυλίσουν στους καταναλωτές και πρέπει να περιοριστούν, ώστε οι πόροι της εταιρείας να αξιοποιούνται πλήρως προς όφελος των καταναλωτών. Με χρηστή διαχείριση και καλή διοίκηση.

5. Δωρεάν η ελάχιστη αναγκαία ποσότητα – Όχι διακοπή υδροδότησης στο οικιακό νερό

Το νερό δεν είναι εμπόρευμα ανά μονάδα, είναι προϋπόθεση ζωής. Η καθιέρωση δωρεάν ελάχιστης ποσότητας ανά κάτοικο δεν είναι ριζοσπαστισμός, είναι ευρωπαϊκή πρακτική κοινωνικής προστασίας. Η διακοπή υδροδότησης σε οικιακή παροχή λόγω φτώχειας είναι κοινωνικά βάρβαρη και υγειονομικά επικίνδυνη. Κανένα τιμολόγιο δεν νομιμοποιείται αν παράγει δίψα.

6. Λελογισμένη αύξηση στο εμπορικό–βιομηχανικό τιμολόγιο και στο Δημόσιο

Η πρόταση της ΕΥΔΑΠ επιλέγει οριζόντιο πάγιο αντί στοχευμένης ανακατανομής βαρών. Όμως η εξοικονόμηση και η περιβαλλοντική πολιτική επιτυγχάνονται εκεί όπου υπάρχει μεγάλος όγκος κατανάλωσης. Η ήπια, κλιμακωτή αύξηση σε εμπορικές, βιομηχανικές και δημόσιες χρήσεις είναι κοινωνικά δικαιότερη και περιβαλλοντικά αποτελεσματικότερη από το οριζόντιο χαράτσι στο νοικοκυριό.

7. Αύξηση στο τιμολόγιο των ΕΛΠΕ

Ο μεγαλύτερος καταναλωτής νερού στην Αττική πληρώνει τιμή, και μάλιστα αμετάβλητη από το 2013, που δεν αντανakλά ούτε τον όγκο ούτε την οικονομική του ισχύ. Η διατήρηση χαμηλού τιμολογίου σε έναν όμιλο με κερδοφορία εκατοντάδων εκατομμυρίων ετησίως, την ώρα που αυξάνεται το πάγιο του συνταξιούχου, δεν είναι «ουδετερότητα». Είναι επιλογή ταξική.

8. Να πληρωθούν οι δαπάνες επεκτάσεων πόλης

Ο κανονισμός λέει κάτι σαφές: όποιος προκαλεί ανάγκη νέων έργων, τα πληρώνει. Στην πράξη, όμως, μεγάλες αναπτύξεις κοινωνικοποιούν το κόστος και ιδιωτικοποιούν το όφελος. Η χρηματοδότηση επεκτάσεων δικτύων από το γενικό τιμολόγιο μετατρέπει την ΕΥΔΑΠ σε εργολάβο real estate με λεφτά των πολιτών.

9. Όχι στην εγγυημένη απόδοση επί των κεφαλαίων (WACC)

Η εφαρμογή του WACC εισάγει μια θεμελιώδη μετατόπιση: από το νερό ως δημόσια υπηρεσία στο νερό ως κεφάλαιο που «δικαιούται απόδοση». Με αυτόν τον μηχανισμό, κάθε οικονομική αστοχία (και κακοδιαχείριση) μετακυλίζεται στους λογαριασμούς ως εγγυημένο έσοδο. Το ρίσκο μηδενίζεται για την εταιρεία και μεταφέρεται εξ ολοκλήρου στην κοινωνία. Αυτό δεν είναι ρύθμιση· είναι χρηματοοικονομικοποίηση του νερού. Οπότε η όποια ανάγκη πρέπει να αφορά πραγματικό κόστος, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων για τον εκσυγχρονισμό και τη συντήρηση του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης, αλλά σε καμία περίπτωση υπερανάκτηση κόστους με σκοπό την εκμετάλλευση του φυσικού μονοπωλίου ενός δημόσιου αγαθού για κερδοσκοπικούς σκοπούς.